

вплив на студента, спрямований на його особистісний розвиток і соціалізацію, на збагачення його духовного світу і прищеплення йому системи одвічних, або загальнолюдських життєвих цінностей.

Цей вплив має бути конкретним проявом реалізації завдань з формування національної гуманітарно-технічної еліти, еліти прориву. Мається на увазі, що для подолання соціально-економічної кризи і виходу України на магістральний шлях загально цивілізаційного розвитку необхідні кадри, здатні запропонувати і успішно реалізувати стратегію прориву. Таким чином, країні сьогодні потрібні справжні стратегічно мислячі лідери й еліта, креативні здібності представників якої будуть спроможні розробляти й використовувати перспективні високі технології, які допоможуть нашій країні посісти гідне місце серед провідних економічно розвинених країн світу. Провідну роль у вирішенні цього завдання повинна відігравати саме інженерна освіта.

*Баталова Т.П.
м. Новомосковськ, Україна*

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Постановка проблеми. Сучасна освіта має на меті формування майбутнього фахівця, спеціаліста, який є компетентним у своїй сфері. Тому у вищій школі досить гострим залишається питання підвищення ефективності навчання, яка залежить від соціально-педагогічних чинників, серед яких і мотивація.

Мета статті – визначення умов формування мотивації успішної навчальної діяльності студентів та її місце в структурі професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Аналіз досліджень дозволяє визначити компетентність як комплексну характеристику особистості. Міжнародний департамент стандартів навчання, досягнення та освіти поняття «компетентність» визначає як спроможність кваліфіковано здійснювати певні завдання. Вона проявляється в конкретній діяльності та включає в себе навички, досвід, уміння та знання, з урахуванням особистісних особливостей та мотивації.

Тому визначимо основні складові професійної компетентності. Цими складовими є: професійні знання; професійні вміння; професійні

навички; професійний досвід; професійні здібності; особистісні особливості; мотивація.

Розвиток професійної компетентності майбутнього спеціаліста залежить від якості методичної роботи викладача (формування індивідуальних планів студентів, складання індивідуальних графіків студентів методик проведення практичних, самостійних, індивідуальних робіт, консультацій). Сучасний викладач має вміти змотивувати студента, зацікавити його як навчальним матеріалом, так і отримуваною професією.

Мотивація є загальною назвою процесів, засобів, методів та дій, спрямованих на спонукання студентів до продуктивної пізнавальної діяльності та активного засвоєння навчального матеріалу, що необхідне для формування професійної компетентності.

Формування професійної компетентності студента відображає єдність теорії та практичної діяльності. При цьому мотиви можуть бути як зовнішніми, так і внутрішніми. Внутрішні причини - потреби, цілі, наміри, інтереси. Вони обумовлені психологічними властивостями особистості. Зовнішні причини - професійний мотив, мотив досягнення, мотив обов'язку, комунікативний мотив, тощо.

Вчені виділяють такі групи мотивів як [1]:

- соціальні мотиви;
- спонукальні мотиви;
- пізнавальні мотиви;
- професійно-ціннісні мотиви.

Основними мотивами, що впливають на студентів є: отримання вищої освіти; можливість працевлаштування після закінчення вузу; отримання пристойної зарплати; покликання; можливість займатися науковою діяльністю на цій ниві; думка батьків [2].

Вказані мотиви не розвиваються стихійно, а формуються у практиці на кожному занятті за умови, що викладач використовує різні форми, засоби, методи навчання, які сприяють розвитку творчого мислення та уяви. Основні з них [4]:

- формування позитивної мотивації, пізнавальних інтересів (А. Маркова, Т. Щукіна);
- організація навчального спілкування;
- безпосереднє залучення кожного студента до навчально-пізнавальної діяльності, чому сприяють проблемне навчання, самостійна, творча робота студентів;
- створення сприятливого мікроклімату.

Та все ж для формування професійної компетентності найважливішою, на мою думку, є практична діяльність – навчальна та переддипломна практика. Під час їх проходження студенти набувають професійних навичок, умінь та знань, знайомляться із сутністю майбутньої професійної діяльності.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок.

В умовах сучасної вищої школи завдання викладача – перетворити студента з пасивного слухача на активного і зацікавленого здобувача. Тобто сформувати у студента мотивацію. Важливою умовою ефективної мотивації є систематичне використання технік та методів мотивації та стимулювання: створення проблемних ситуацій; використання дидактичних ігор, історизмів, софізмів; проведення нестандартних уроків; ретельне планування лекційного матеріалу; побудова навчального процесу на основі принципів суперництва та близькості з життєвими ситуаціями; організація індивідуальних форм спілкування зі студентами; залучення до практичної діяльності студентів старших курсів. Особливу увагу необхідно звернути на переддипломну та навчальну практику, на яких студент набуває професійну компетентність.

Список літератури:

- 1 . Бондар Л.В., Ісхакова Н.Г. Мотивація навчання майбутніх фахівців соціальної сфери // Вісник Національного авіаційного університету. Соціологія, політологія. Науковий журнал. – К.: НАУ, 2014. – №2. - С.8-11
2. Бондар В. І. Дидактика : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / В. Л. Бондар ; ред. Т. В. Ковтуненко. - К. : Либідь, 2005. - 264 с.
3. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. – Спб.: Изд-во «Питер», 2000. – 324 с.
4. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Ломов Б. Ф. – М.: Наука, 1984. – 467 с.
5. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения: Книга для учителя / А.К. Маркова, Т.А. Матис, А.Б. Орлов. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с.